

Kyrkostyrelsens cirkulär nr 13/2017

13.9.2017

GRUNDER FÖR BEREDNING AV BUDGETEN 2018

Det ekonomiska nuläget

Den ekonomiska utvecklingen i Finland har varit svag sedan 2009, men produktionen inom samhällsekonomin började öka 2015 och i år har den som mest varit cirka tre procent.

Församlingarnas ekonomi försvagades något 2016 jämfört med året innan, men förbättrades om man ser ur ett längre perspektiv. Årsbidraget uppgick till totalt 120 miljoner euro i församlingarna. Under de senaste åren har årsbidraget varit i snitt 105 miljoner euro. Verksamhetsintäkterna ökade och verksamhetskostnaderna minskade, vilket ledde till att församlingarna använde 34 miljoner euro mindre skattepengar. Skatteinkomsterna minskade med 18 miljoner euro. Arbetsgivaravgifterna sänktes 2017 och 30 procent av semesterpengarna drogs in.

Redovisningen av kyrkoskatt (i 2016 års penningvärde) nådde en toppnotering 2009. Därefter och fram till 2016 sjönk kyrkoskatten med cirka sju procent, vilket alltså är i snitt en procent per år.

År 2016 redovisades sammanlagt 1 015 miljoner euro i kyrko- och samfundsskatt och statsfinansiering till församlingarna. Detta var 1,4 procent mindre än kyrko- och samfundsskatten 2015. Församlingarna fick inte längre del av samfundsskatten från 2016, men från tidigare år redovisades 18 miljoner euro.

Inför 2017 förväntades kyrkoskatteinkomsterna sjunka med cirka tre procent. Ser man på redovisningarna under början av året kan minskningen till och med komma att överskrida fem procent. En större minskning än väntat beror huvudsakligen på att skattelättnaderna har haft kraftigare följder än väntat för skattetagarna och att återhämtningen i ekonomin åtminstone inte ännu har inverkat på skatteredovisningarna. I år redovisas ytterligare cirka 3 miljoner euro samfundsskatt, men redovisningarna upphör helt efter oktober. Den statliga finansieringen är oförändrad.

Prognoser för 2018

Finlands ekonomi försämrades åren 2011–2014. År 2015 var tillväxten 0,2 procent, 2016 var den 1,9 procent och för 2017 förväntas en tillväxt på något över en procent. Tillväxtprognoserna har trappats upp sedan våren. Produktionsökningen förutspås minska något 2018 och skulle enligt prognoserna närma sig två procent. Många ekonomister bedömer att den pågående tillväxten fortsätter åtminstone under de närmaste åren.

Inflationen har under de senaste åren varit runt en procent och förväntas stiga till cirka 1,5 procent, vilket innebär att ökningen i konsumentpriserna fortsättningsvis är långsam. Lönesumman ökade under början av 2017 med cirka två procent och 2018 kan ökningen överstiga tre procent. Lönesumman ökar av den kraftiga tillväxten i privata sektorn samtidigt som den offentliga sektorns lönesumma sjunker 2017. År 2018 är lönehöjningar att vänta också i den offentliga sektorn. Semesterpengarna minskas fortsättningsvis med 30 procent i den offentliga sektorn. Arbetslöshetsgraden förutspås sjunka och sysselsättningen öka.

Vi lägger ut en sammanställning över de ekonomiska prognoserna i Sacrista och uppdaterar den vartefter som nya prognoser publiceras (sacrista.evl.fi/prognoser).

Kyrkoskatt och medlemsantalets utveckling

Kyrkoskatten påverkas förutom av den allmänna ekonomiska utvecklingen även av ändringar i skattegrunderna, skattesatsen och församlingsmedlemmarnas förvärvsinkomster.

I statens budgetförslag ingår vissa mindre skattelättnader i förvärvsinkomstbeskattningen. Skattelättnadernas inverkan på skatteintäkter är under en procent.

Om effekterna av ändringarna i skattegrunderna blir små, församlingarnas medlemsantal bibehålls på nuvarande nivå och förvärvsinkomsterna ökar är det möjligt att intäkterna av kyrkoskatten 2018 blir större än i år. Det kan dock förekomma stora regionala skillnader i förvärvsinkomstbeloppen och hur de utvecklas.

Minskningen i församlingarnas medlemsantal har hållit i stort sett samma nivå som genomsnittet de senaste åren. Det är viktigt för församlingarna att fortlöpande följa förändringarna i medlemsantalet och göra sina egna prognoser. Ur ekonomisk synvinkel är det viktigt att förutom det totala medlemsantalet följa utvecklingen av antalet medlemmar som betalar kyrkoskatt, dvs. antalet förvärvsarbetande medlemmar.

För att kunna bedöma hur församlingens kyrkoskatteintäkter utvecklas kan man kolla upp medlemmarnas förvärvsinkomster och betalda skatter till exempel i olika ålders- och inkomstklasser. Ur Skatteförvaltningens statistikdatabas (vero2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/Vero/) kan de egna församlingsmedlemmarnas förvärvsinkomster och skatter med olika slags klassificeringar fås fram. Tjänsten innehåller nu uppgifter från skatteåren 2014 och 2015. Uppgifterna för skatteåret 2016 läggs ut i databasen senast i början av december. Församlingen kan analysera och prognostisera kyrkoskattens utveckling till exempel på basis av förvärvsinkomsterna och medlemsantalet.

Församlingarna kan också beställa kommunens prognos från Kommunförbundet, av Benjamin Strandberg (e-post fornamn.efternamn@kommunforbundet.fi). Den kan användas som stöd för prognostiseringen av församlingens kyrkoskatt. Den kommunspecifika prognosen kostar 223,20 euro (inkl. moms.).

Statlig finansiering

Lagen om statlig finansiering till den evangelisk-lutherska kyrkan för skötseln av vissa samhällsuppgifter trädde i kraft i början av 2016 och samtidigt slopades församlingarnas samfundsskatteandel. Enligt lagen beviljas församlingarna finansiering ur statsbudgeten för deras lagstadgade samhällsuppgifter. Till dessa uppgifter hör begravningsverksamheten, folkbokföringen och underhållet av kulturhistoriskt värdefulla byggnader och lösöre. I regeringens budgetförslag för 2018 anslås 114 miljoner euro för evangelisk-lutherska kyrkans samhälleliga uppgifter. Finansieringen betalas ut till Kyrkans centralfond. I finansieringslagen står att den statliga finansieringen årligen ska höjas enligt konsumentprisindexet. Indexförhöjningen har dock tills vidare dragits in.

Det finns inga planer på att ändra principerna för hur centralfonden fördelar den statliga finansieringen. Av den statliga finansieringen på 114 miljoner euro fördelas 107 miljoner euro mellan församlingarna enligt principen euro per kommuninvånare, fem miljoner ges som understöd för reparationer av kulturhistoriska byggnader och två miljoner används för att upprätthålla och utveckla Kirjuri. Det slutliga beslutet fattas av kyrkomötet i november.

Till cirkuläret bifogas en tabell över de belopp som redovisas till församlingarna och samfälligheterna. Om kyrkomötet i november godkänner Kyrkostyrelsens förslag betalas beloppen ut enligt tabellen. Utbetalningarna görs månatligen i 12 rater.

I fjärde paragrafen i finansieringslagen föreskrivs att Kyrkans centralfond ska lämna undervisnings- och kulturministeriet den information som ministeriet bestämmer och som behövs för uppföljningen av kostnaderna för de

uppgifter som avses i lagen. För att lämna informationen använder kyrkans centralfond de sammanräknade kostnadsuppgifter som kan utläsas av församlingarnas ekonomiska statistik. I församlingarna ska Kyrkostyrelsens anvisning om kostnadsfördelning i bokföringen fortfarande följas noggrant.

Den statliga finansieringen tas upp i budgeten och bokförs i församlingens bokföring efter verksamhetsbidraget under kontot 511000 Statlig finansiering.

Redovisningen av samfundsskatt avslutas 2017

Sedan början av 2016 nämns inte längre församlingarna bland mottagarna av samfundsskatt i inkomstskattelagen och lagen om skatteredovisning. Den sista raten av samfundsskatter från tidigare år redovisas till församlingarna i oktober 2017.

Avgifter till kyrkans centralfond

Grundavgiften till Kyrkans centralfond, som beräknas på den kalkylerade kyrkoskatten, föreslås vara 7,5 procent, dvs. oförändrad.

Församlingens kalkylerade kyrkoskatt beräknas så att församlingens kyrkoskatteintäkt för skatteåret 2016 divideras med församlingens kyrkoskatteprocent. Förhandsuppgifter om församlingarnas kyrkoskatteintäkter för skatteåret 2016 är tillgängliga på Tjänster för skattetagare, under Statistik > Preliminära uppgifter om redovisning enligt debitering i november 2017 för skatteåret 2016 (skatt.fi/skattetagare). De slutgiltiga uppgifterna offentliggörs när beskattningen är klar i slutet av oktober.

Pensionsfondsavgifter

Pensionsförsäkringsavgiften, som beräknas på kyrkoskatten, föreslås bli höjd med en procentenhet till 5 procent. Kyrkoskatten för skatteåret 2016, som ska användas som grund för avgiften 2018, fastställs i slutet av oktober. De preliminära beräkningarna av kyrkoskatten, som kan användas för bedömning av pensionsfondsavgiften i budgeten, finns på webbsidan Tjänster för skattetagare (se ovan Avgifter till kyrkans centralfond). Samtidigt föreslås att arbetsgivarens pensionsavgift sänks med 1,8 procentenheter (se Lönebikostnader nedan). Kyrkomötet fattar beslut om båda avgifterna i november.

Beskattningskostnader

Enligt 30 § i lagen om Skatteförvaltningen betalar församlingens enheterna 3,4 procent av Skatteförvaltningens omkostnader som beskattningskostnader. I statens budgetproposition 2018 minskar Skatteförvaltningens verksamhetsutgifter med cirka nio procent. Till följd av detta minskar församlingarnas andel av beskattningskostnaderna till totalt cirka 13,5 miljoner euro.

Lönekostnader

Det nuvarande tjänste- och arbetskollektivavtalet gäller till 31.1.2018. Det verkställer arbetsmarknadsorganisationernas konkurrenskraftsavtal från 2016 och lönerna har inte höjts sedan februari i år. Från semesterpengarna i offentliga sektorn (staten, kommunen, kyrkan, Fpa, Keva och Finlands Bank) avdras fortsättningsvis 30 procent. Minskningen gäller semesterpengar för semestrar som tjänats in under de kvalifikationsår som upphör 2017–2019. När lönerna för 2018 budgeteras bör man igen beakta att 30 procent av semesterpengarna inte betalas ut.

När ekonomin förbättras uppstår tryck på löneförhöjningar. Förhandlingsresultat om nya avtal får vi sannolikt i slutet av året. Om den ekonomiska tillväxten håller nuvarande nivå och fortsätter även under några år framåt är det bäst att i budgeten räkna med måttliga löneökningar, cirka 0,5–1 procent.

Lönebikostnader

Församlingsarbetsgivarnas pensionsavgift föreslås bli sänkt med 1,8 procentenheter till 21,8 procent (konkurrenskraftsavtalets sänkning beaktad). Arbetsgivarnas pensionsavgift sjunker enligt konkurrenskraftsavtalet med 0,4 procentenheter 2019 och ytterligare 0,4 procentenheter 2020.

Bland andra Kommunförbundet och Näringslivets centralförbund har publicerat uppskattningar av arbetsgivarens sjukförsäkrings- och arbetslöshetsförsäkringsavgifter. År 2018 beräknas arbetsgivarens sjukförsäkringsavgift minska till 0,98 procent (1,08 % år 2017). Arbetsgivarens arbetslöshetsavgift beräknas vara 0,7 procent upp till lönesummans gräns (2 059 500 euro år 2017) och 2,75 procent för den överstigande delen (0,8 % och 3,3 % år 2017). De övriga arbetsgivaravgifterna är i snitt cirka 0,7 procent. Lönebikostnaderna blir då sammanlagt cirka 26 procent.

Kostnader för fastighetsunderhåll

Kostnaderna för underhåll av fastigheter har under de senaste åren ökat med under två procent per år. Priset på lätt brännolja har stigit kraftigt sedan ifjol. Den senaste statistiken visar att uppvärmningskostnaderna har stigit med cirka sex och brukselen med cirka fem procent. Trots att inflationen håller låg nivå väntas kostnaderna för fastighetsunderhållet till följd av det höjda oljepriset stiga med cirka två procent.

Budgetanslag till missionsorganisationerna

Kyrkostyrelsen upprätthåller en kontinuerlig dialog med missionsorganisationerna och Kyrkans utlandshjälp. Organisationernas ekonomidirektörer önskade vid de förhandlingar som fördes under våren 2015 att församlingarna meddelar om understöd som beviljats organisationerna genast när besluten har fattats. Det här skulle ge organisationernas ekonomiplanering en säkrare grund. Detta önskemål från organisationernas sida skulle bäst uppfyllas om församlingarna redan vid budgeteringen beslutar hur bidragsanslaget fördelas mellan organisationerna. I Sakasti finns en rekommendation om fördelningen av bidragen ([sakasti.evl.fi/maarahajako, på finska](http://sakasti.evl.fi/maarahajako_paa_finska)).

Övrigt att beakta

I ekonomin inom offentliga samfund eftersträvas ekonomisk balans. I praktiken uppvisar ekonomin alltid ett överskott eller ett underskott, men på lång sikt bör den i genomsnitt vara i balans. I ekonomiplaneringen ska man beakta församlingens rådande ekonomiska situation, dess överskott eller underskott. Det mest användbara måttet på ekonomisk balans är årsbidraget i förhållande till kommande investeringar och genomsnittliga årliga låneamorteringar. För att kunna bedöma årsbidragets tillräcklighet i en församling är det skäl att göra en kalkyl över kommande grundreningar, nyinvesteringar och låneamorteringar för minst fem år framåt.

Församlingsenheten bör kontrollera om balansräkningen ger korrekt information om tidigare räkenskapsperioders överskott, fonder och avsättningar. Värdet på finansiella värdepapper, kassa och bank samt övrig egendom som lätt kan omsättas i pengar under aktiva i balansräkningen ska överstiga det egna kapitalet, fonder med allmän täckning, överskotten och avsättningarna sammanlagt under passiva. Om det råder ett betydande missförhållande i beloppen ska detta korrigeras.

I församlingar där budgeten för 2018 hotar uppvisa underskott, eller där årsbidraget inte räcker till för att täcka kommande investeringar och låneamorteringar, ska man göra upp plan för balansering av ekonomin som sträcker sig åtminstone över de närmaste tre åren.

En församling kan anses befinna sig i ekonomisk kris om årsbidraget har varit negativt under två år i följd. Situationen försämras betydligt av ett underskott i balansräkningen. Det är också viktigt att se till att de likvida medlen är tillräckliga. Om de räcker till för mindre än 60 dagar bör man försöka korrigeras situationen. Församlingarna har relativt litet skulder. Det finns dock ett antal församlingar där den relativa skuldsättningen överstiger 50 procent, vilket är ett av gränsvärdena för en kriskommun. Nyckeltalet beskriver lånebeloppets förhållande till verksamhets- och skatteintäkterna. Utvecklingen av nyckeltalet Relativ skuldsättning bör följas upp regelbundet.

Om en församling befinner sig i ekonomisk kris bör åtgärder för balansering av ekonomin vidtas omedelbart. Församlingens tjänstemannaledning (kyrkoherden och ekonomichefen) ska föra en öppen och konstruktiv dialog med såväl de förtroendevalda som de anställda om metoderna för balansering av ekonomin. För sanering av ekonomin rekommenderas både att man minskar antalet fastigheter och gallrar i driftskostnaderna och att man minskar personalkostnaderna. Ombildning till deltid och frivilligarbetares deltagande ska också ses som alternativ. Om man vill minska personalen är det bäst att utnyttja situationen när en tjänst eller befattning blir vakant. Samtidigt kan man passa på att omvärdera och bredda den kvarvarande personalens befattningsbeskrivningar och användning av arbetstiden. Om dessa åtgärder inte räcker blir man tvungen att permittera personal och som allra sista utväg välja uppsägning.

En metod för att stärka församlingens ekonomi är att höja kyrkoskattesatsen. Verksamhetsgrunderna och de ekonomiska grunderna för detta bör analyseras noggrant och också presenteras så öppet som möjligt för både beslutsfattarna och församlingsmedlemmarna. Inom förvaltningen lönar det sig att först fatta beslut om de ekonomiska riktlinjerna och informera om dem. Först därefter presenteras de egentliga förslagen om kyrkoskatten och budgeten. Ju tidigare informationen går ut och ju gedignare den är, desto lättare är det att motivera medlemmarna att stödja församlingens ekonomi genom en skattehöjning.

Frågor besvaras av ekonomiplaneringschef Pasi Perander, e-post [fornamn.efternamn\(a\)evl.fi](mailto:fornamn.efternamn(a)evl.fi) eller telefon 050 349 6902.

KYRKOSTYRELSEN

Jukka Keskitalo

Pirjo Pihlaja

ISSN 1797-0334